

خلاصه گزارش اظهارنظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح ماده (۲) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱»

حقوق ورودی یکی از تعاریف کلیدی حوزه تجارت است. توجه به سه اصل تجمیع کلیه وجوه، تمرکز اخذ وجوه در یک سازمان و تطبیق تعریف داخلی، با تعاریف بین‌المللی در تعریف آن ضروری و حائز اهمیت است.

بیان موضوع

قبل از تصویب قانون تجمیع عوارض، وجوه اخذ شده از واردات شامل موارد متنوعی مانند حقوق گمرکی، سود بازرگانی، هزینه‌های گمرکی، عوارض و... بود که براساس ماده (۲) قانون تجمیع کلیه وجوه اخذ شده از واردات تجمیع و مجموع آنها با سود بازرگانی حقوق ورودی را تشکیل داد. ولی این تعریف نیز با تعاریف بین‌المللی تطبیق نداشته و مشکلاتی برای موافقت‌نامه‌های چندجانبه به وجود آورده است.

ماده (۲) قانون تجمیع عوارض

ماده (۲) - حقوق گمرکی، مالیات، حق ثبت سفارش کالا، انواع عوارض و سایر وجوه دریافتی از کالاهای وارداتی تجمیع گردیده و معادل ۴ درصد ارزش گمرکی کالاها تعیین می‌شود. به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود حقوق ورودی اطلاق می‌گردد. یعنی:

حقوق ورودی = (حقوق گمرکی + مالیات + حق ثبت سفارش کالا + انواع عوارض + سایر وجوه دریافتی) + سود بازرگانی

ماده (۴۱) قانون مالیات بر ارزش افزوده

با توجه به ماده (۵۲) قانون تازه تصویب مالیات بر ارزش افزوده، قانون تجمیع عوارض لغو شده و مفاد مندرج در ماده (۲) این قانون، در ماده (۴۱) قانون مالیات بر ارزش افزوده مورد نظر قرار گرفته است.

ماده (۴۱) - حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) و ارزش گمرکی کالاها تعیین می‌شود. به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود، حقوق ورودی اطلاق می‌شود.

یعنی:

حقوق ورودی = حقوق گمرکی + سود بازرگانی

شماره مسلسل:

۲۲۰۹۱۲۷-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۵/۱۴

اهداف لایحه دولت

۱. رفع ابهام در توافقات به عمل آمده با کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی به واسطه ادعای آنها در مورد شبه تعرفه‌ای بودن سود بازرگانی و تقاضای حذف آن به واسطه غیرمجاز بودن.
۲. ایجاد هماهنگی میان تعاریف داخلی و بین‌المللی به دلیل فرایند الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت.

متن اصلاحی لایحه

ماده (۲) - حقوق گمرکی، مالیات، حق ثبت سفارش کالا، انواع عوارض، سود بازرگانی و سایر وجوه دریافتی از کالاهای وارداتی تجمیع گردیده و به عنوان حقوق ورودی که توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد اطلاق می‌شود. حقوق ورودی کالاهای وارداتی نباید کمتر از چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی آنها باشد.

یعنی:

حقوق ورودی = حقوق گمرکی + مالیات + حق ثبت سفارش کالا + انواع عوارض + سود بازرگانی + سایر وجوه دریافتی

بررسی موضوع

۱. هرچند ادعای کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در مورد شبهه تعرفه بودن سود بازرگانی صحیح نیست، زیرا سود بازرگانی در ایران خود بخشی از تعرفه است، با این حال اصلاح به عمل آمده در لایحه نیز رافع ابهام آنها نیست، زیرا در این لایحه، سود بازرگانی تنها از حالت یک جزء از دو جزء حقوق ورودی به حالت یک جزء از شش جزء تبدیل شده است و این اصلاح شکلی رافع ابهام موجود نخواهد بود.

۲. در ادامه روند تجمیع کلیه وجوه متعلق به واردات همانند اقدامی که در قانون تجمیع عوارض و مالیات بر ارزش افزوده انجام شد، مجلس محترم می‌تواند در اقدامی اساسی و کلی حقوق پایه (گمرکی) و سود بازرگانی را نیز تجمیع کرده و سود بازرگانی که واژه‌ای بین‌المللی نبوده و صرفاً منحصر به قوانین داخلی ایران است را حذف و تنها به مفهوم حقوق ورودی در قانون اشاره نماید. بدیهی است که از این پس در کلیه قوانین (۲۵۶ مورد) که در آن از واژه سود بازرگانی استفاده شده است به جای سود بازرگانی واژه حقوق ورودی جایگزین خواهد شد.

۳. یکی از مواردی که سود بازرگانی به عنوان ابزاری برای رفع آن مورد استفاده قرار می‌گرفت مقابله با قیمت‌شکنی در واردات است. در تمامی کشورهایی که کلیه وجوه دریافتی تحت یک عنوان (حقوق ورودی) از واردکننده اخذ می‌شود نیز امکان وضع مقررات جبرانی برای اقدامات ضد قیمت‌شکنی با استفاده از عوارض ضد قیمت‌شکنی وجود دارد، بنابراین حذف واژه سود بازرگانی هیچ خللی به این سیاست وارد نمی‌کند.

۴. در تعریف جدید حقوق ورودی می‌توان تصویب آن را به عهده هیئت وزیران قرار داد با این شرط که حقوق ورودی کالاهای وارداتی نباید کمتر از نرخ پایه ۴ درصد باشد. تصویب حداقل نرخ برعهده مجلس قرار گیرد تا متضمن حداقل حقوق ورودی دریافتی تحت نظارت مجلس باشد. به این ترتیب دولت می‌تواند مطابق تشریفات قبلی یعنی استفاده از ابزار کمیسیون ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی مقررات صادرات و واردات، حقوق ورودی کالاها را با رعایت کف مشخص تعیین شده توسط مجلس تغییر دهد. می‌توان در تبصره این ماده واحده به کف حداقلی نرخ حقوق ورودی اشاره کرد تا در صورت لزوم تغییر آن نیازی به تغییر کل ماده واحده نبوده و تنها تبصره آن اصلاح شود.

۵. هزینه‌های خدمات گمرکی که با حجم و مقدار کالا مرتبط است در زمره حقوق ورودی نبوده و حسب مورد طبق قوانین مربوط مشخص می‌شوند.

۶. در ماده پیشنهادی می‌توان تصریح نمود که حقوق ورودی صرفاً توسط گمرک ایران اخذ می‌شود تا اصل گیشه واحد^۱ رعایت شده و قسمتی از مشکلات پیش روی واردکنندگان از نظر مراجعه به سازمان‌های مختلف برای پرداخت حقوق ورودی حل می‌شود.

پیشنهاد

با توجه به موارد مورد بررسی در این گزارش، پیشنهاد ذیل به عنوان ماده (۲) اصلاحی قانون تجمیع عوارض عنوان می‌شود:

«حقوق ورودی که صرفاً توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران اخذ می‌شود عبارت است از کلیه وجوهی که به ورود کالا تعلق گرفته، ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمی‌شود. این حقوق مطابق قوانین مربوط توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود و نباید از نرخ حداقلی که توسط مجلس تعیین می‌شود کمتر باشد».

تبصره - نرخ حداقل حقوق ورودی در زمان تصویب این قانون، ۴ درصد تعیین می‌شود.